

İÇİNDEKİLER

ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	ix
ÇİZELGELER DİZİNİ	x
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xii

GİRİŞ

GİRİŞ	1
Çalışmanın Amacı.....	6
Çalışmanın Önemi.....	6
Çalışmanın Sınırlılıkları ve Varsayımları	6
Çalışmanın İçeriği	7

BİRİNCİ BÖLÜM

YENİLİK / YENİLİKÇİLİK: KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. YENİLİK KAVRAMI	9
1.1.1. Yeniliğin Tanımı ve Farklı Ayrımlara Göre Yenilik Tanımları	9
1.1.1.1. Ürün ve Süreç Yeniliği	12
1.1.1.2. Radikal ve Kademeli Yenilik.....	12
1.1.1.3. Küresel ve Mekansal Yenilik.....	14
1.2. YENİLİK TÜRLERİ.....	15
1.2.1. Ürün Yeniliği	15
1.2.2. Süreç Yeniliği	16
1.2.3. Organizasyonel Yenilik.....	17
1.3. İKTİSADİ DÜŞÜNCEDE TEKNOLOJİK DEĞİŞİM VE YENİLİK	17
1.3.1. Klasik İktisat	18

1.3.2. Neoklasik İktisat	21
1.3.3. İçsel Büyüme Modelleri	25
1.3.4. Schumpeterci Yaklaşım	29
1.3.5. Evrimci İktisat	33
1.4. YENİLİĞİN ÖNEMİ	35
1.4.1. Yeniliğin İşletme Açısından Önemi	36
1.4.1.1. Rekabetçilik Açısından	36
1.4.1.2. Verimlilik Açısından	37
1.4.1.3. Büyüme Açısından	38
1.4.2. Yeniliğin Ülke Açısından Önemi	38
1.4.2.1. Rekabetçilik Açısından	38
1.4.2.2. Verimlilik Açısından	39
1.4.2.3. Büyüme Açısından	40
1.5. YENİLİK SÜRECİ VE YENİLİK SÜRECİ MODELLERİ	42
1.5.1. Yenilik Süreci	42
1.5.1.1. Araştırma ve Geliştirme (AR-GE)	43
1.5.1.2. Uygulama	44
1.5.1.3. Ticarileştirme	44
1.5.2. Yenilik Sürecini Açıklamaya Yönelik Modeller	44
1.5.2.1. Doğrusal (Linear) Modeller	45
1.5.2.2. Doğrusal Olmayan (Non-Linear) Modeller	46

İKİNCİ BÖLÜM

İŞBİRLİĞİ VE AĞBAĞLAŞMA SÜRECİNDE BİR POLİTİKA ARACI OLARAK YENİLİK SİSTEMLERİ: ULUSAL YENİLİK SİSTEMİ (UYS) VE BÖLGESEL YENİLİK SİSTEMİ (BYS)

2.1. YENİLİK SİSTEMİ KAVRAMI	49
2.1.1. Bir Sistem Olarak Yenilik	49
2.1.2. Yenilik Sistemi Yaklaşımının Faydaları	50

2.1.3. Yenilik Sistemi Düzeyleri	51
2.2. ULUSAL YENİLİK SİSTEMİ (UYS)	53
2.2.1. Kavramın Ortaya Çıkışı	53
2.2.2. Tanımı	55
2.2.3. Temel Bileşenleri ve Temel Elemanları.....	56
2.2.3.1. Firmalar	60
2.2.3.2. Üniversiteler-Kamu Araştırma Kuruluşları-AR-GE Kurumları	60
2.2.3.3. Hükümetler.....	61
2.3. BÖLGESEL YENİLİK SİSTEMİ (BYS)	62
2.3.1. Kavramın Ortaya Çıkışı	63
2.3.2. “Bölge”lerin Yeniden Keşfedilmesi.....	65
2.3.3. Tanımı	68
2.3.4. Yapısı	69
2.3.5. Tarafları, Elemanları, Yapı Taşları	70
2.3.6. Başarı Koşulları ve Başarılı BYs’lerin Özellikleri.....	71

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİLGİYE VE ÖĞRENMEYE DAYALI YENİLİK, KOBİ’LER VE AKTÖRLER ARASINDAKİ İŞBİRLİĞİ VE AĞBAĞLAR

3.1. YENİLİĞİN ARKAPLANI: ÖĞRENME, BİLGİ, BİLGİ BİRİKİMİ VE YARATICILIK.....	76
3.1.1. Öğrenme.....	76
3.1.1.1. Tanımı ve Türleri	76
3.1.1.2. Öğrenme ve Yenilik İlişkisi	80
3.1.2. Bilgi.....	81
3.1.2.1. Tanımı ve Türleri	81
3.1.2.2. Bilgi ve Yenilik İlişkisi	86
3.1.3. Bilgi Birikimi	88
3.1.3.1. Tanımı	88

3.1.3.2. Bilgi Birikimi ve Yenilik İlişkisi	90
3.1.4. Yaratıcılık.....	91
3.1.4.1. Tanımı	91
3.1.4.2. Yaratıcılık ve Yenilik İlişkisi	92
3.2. KOBİ'LER İLE YEREL PAYDAŞLAR ARASINDA İŞBİRLİĞİ VE BİLGİ AKIM MEKANİZMALARI.....	94
3.2.1. Firmalar Arası Etkileşimler.....	96
3.2.2. Firmalar-Bilim Sektörü Arasındaki Etkileşimler	99
3.2.3. Teknoloji Difüzyonu	103
3.2.4. Personel Hareketi	104
3.3. NETWORK (AĞBAĞ) TEORİSİ	106
3.3.1. Ağbağ Tanımı	106
3.3.2. Ağbağların Gelişim Süreci.....	109
3.3.3. Ağbağ Türleri.....	110
3.3.4. Ağbağların Önemi.....	111

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

NUTS 2 TR61 DÜZEYİ KOBİ'LERİ İLE YEREL PAYDAŞLAR ARASINDAKİ BİLGİ DİNAMİKLERİ VE AĞBAĞLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

4.1. LİTERATÜRDEKİ BULGULAR	115
4.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	117
4.3. ANAKÜTLE VE ÖRNEKLEM	117
4.4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ.....	118
4.5. ANKETİN HAZIRLANMASI	118
4.6. ANKETİN İÇERİĞİ	119
4.7. ANKETİN UYGULANMASI	119
4.8. ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ.....	120
4.9. ARAŞTIRMA BULGULARI	121
4.9.1. Firmalar Hakkında Genel Bilgiler.....	121

4.9.2. Firmaların Sektörel Yapısı İle İlgili Bilgiler	124
4.9.3. İşbirliği Düzeyi İle İlgili Bulgular	128
4.9.3.1. Firmalar ve Yerel Aktörler Arasındaki İşbirliği Düzeyi	129
4.9.3.2. Firmalar ve Bölgesel Aktörler Arasındaki İşbirliği Düzeyi	131
4.9.3.3. Firmalar ve Ulusal Aktörler Arasındaki İşbirliği Düzeyi	134
4.9.4. Hipotezlerin Test Edilmesi	136
4.9.4.1. Yerel İşbirliği Açısından İller Arası Farklılığının Test Edilmesi	137
4.9.4.2. Bölgesel İşbirliği Açısından İller Arası Farklılığının Test Edilmesi ..	139
4.9.4.3. Ulusal İşbirliği Açısından İller Arası Farklılığının Test Edilmesi	141
4.9.4.4. Firma Büyüklüğü Açısından İşbirliği Farklılığının Test Edilmesi	143
4.9.5. Sektörler İtibariyle Ağbağlaşma Düzeyleri	145
4.9.5.1. Antalya İlinde Sektörler İtibariyle Yerel İşbirliği Düzeyleri	145
4.9.5.2. Antalya İlinde Sektörler İtibariyle Bölgesel İşbirliği Düzeyleri	147
4.9.5.3. Isparta İlinde Sektörler İtibariyle Yerel İşbirliği Düzeyleri	150
4.9.5.4. Isparta İlinde Sektörler İtibariyle Bölgesel İşbirliği Düzeyleri	152
4.9.5.5. Burdur İlinde Sektörler İtibariyle Yerel İşbirliği Düzeyleri	155
4.9.5.6. Burdur İlinde Sektörler İtibariyle Bölgesel İşbirliği Düzeyleri	159
4.9.6. Firmalarda Yenilik Sürecinde Kullanılan Bilgi Kaynakları	163
4.9.6.1. Yenilik Faaliyetlerinde Kullanılan İçsel Bilgi Kaynakları	164
4.9.6.2. Yenilik Faaliyetlerinde Kullanılan Dışsal Bilgi Kaynakları	166

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	171
KAYNAKÇA	178
ÖZGEÇMİŞ	192

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1 - Süreç Yeniliğinin Aşamaları	17
Şekil 2 - İçsel Büyüme Modellerinin Türleri	27
Şekil 3 - Yeni Bir Ürünün Geçirdiği Evreler	30
Şekil 4 - Yenilik Sürecinde Tekel Karının Zamanla Ortadan Kalkması.....	31
Şekil 5 - Verimliliği Etkileyen Unsurlar	38
Şekil 6 - Doğrusal Yenilik Modeli	45
Şekil 7 - Ulusal Yenilik Sistemi'nin Temel Aktörleri ve Aktörler Arası İlişkiler.....	59
Şekil 8 - Bölgesel Yenilik Sistemi'nin Temel Yapısı.....	70
Şekil 9 - Öğrenme Hiyerarşisi.....	77
Şekil 10 - Açık Bilgi ile Kapalı / Örtük Bilgi Ayrımı.....	83
Şekil 11 - Bilgi ve Yenilik İlişkisi	88
Şekil 12 - Yaratıcılık - Yenilik - İktisadi Büyüme İlişkisi.....	93
Şekil 13 - Öğrenme, Bilgi, Bilgi Birikimi ve Yenilik İlişkisi	94
Şekil 14 - Ülkeler İtibariyle İşbirliği ve Yenilik Yapan Firma Oranları.....	99
Şekil 15 - Ağbağ Yapısı	108
Şekil 16 - Antalya'da Ankete Katılan Firmaların Sektörel Dağılımı.....	125
Şekil 17 - Isparta'da Ankete Katılan Firmaların Sektörel Dağılımı	125
Şekil 18 - Burdur'da Ankete Katılan Firmaların Sektörel Dağılımı	126
Şekil 19 - Firmaların Yerel Aktörlerle İşbirliği Düzeyleri.....	130
Şekil 20 - Firmaların Bölgesel Aktörlerle İşbirliği Düzeyleri	133
Şekil 21 - Firmaların Ulusal Aktörlerle İşbirliği Düzeyleri.....	135
Şekil 22 - Yenilikte Kullanılan İçsel Bilgi Kaynakları	166

ÇİZELGELER DİZİNİ

Tablo 1 - Radikal Yenilik ile Kademeli Yenilik Arasındaki Farklar	14
Tablo 2 - Norveç'te Araştırma Personelinin Hareketi	105
Tablo 3 - Ağbağ Türleri ve Temel Yapıları	110
Tablo 4 - Firmalarda Görüşülen Kişilerin Firma İçindeki Pozisyonları	121
Tablo 5 - Ankete Katılan Firmaların Niteliği.....	122
Tablo 6 - Ankete Katılan Firmalarda Yabancı Sermaye Varlığı.....	123
Tablo 7 - Ankete Katılan Firmaların KOBİ Kategorisi	123
Tablo 8 - Ankete Katılan Firmaların Ortalama Yaşı ve Çalışan Sayıları	124
Tablo 9 - Firmaların Temel Satış Pazarı	127
Tablo 10 - Firmaların İhracat Yapısı.....	127
Tablo 11 - İşbirliği Düzeyi ile İlgili Özet Bulgular	128
Tablo 12 - Firmaların Yerel Aktörlerle İşbirliği Düzeyleri	129
Tablo 13 - Firma Büyüklüğüne Göre Yerel Aktörlerle İşbirliği Düzeyleri	131
Tablo 14 - Firmaların Bölgesel Aktörlerle İşbirliği Düzeyleri	132
Tablo 15 - Firma Büyüklüğüne Göre Bölgesel Aktörlerle İşbirliği Düzeyleri	134
Tablo 16 - Firmaların Ulusal Aktörlerle İşbirliği Düzeyleri.....	135
Tablo 17 - İller Arası Farklılık Varyans Analizi Sonuçları (Yerel İşbirliği)	137
Tablo 18 - İller Arası Farklılık Post-Hoc Test Sonuçları (Yerel İşbirliği).....	138
Tablo 19 - İllerin Gruplandırılması (Yerel İşbirliği).....	138
Tablo 20 - İller Arası Farklılık Varyans Analizi Sonuçları (Bölgesel İşbirliği)	139
Tablo 21 - İller Arası Farklılık Post-Hoc Test Sonuçları (Bölgesel İşbirliği).....	140
Tablo 22 - İllerin Gruplandırılması (Bölgesel İşbirliği).....	140
Tablo 23 - İller Arası Farklılık Varyans Analizi Sonuçları (Ulusal İşbirliği).....	141
Tablo 24 - İller Arası Farklılık Post-Hoc Test Sonuçları (Ulusal İşbirliği).....	142
Tablo 25 - İllerin Gruplandırılması (Ulusal İşbirliği)	142
Tablo 26 - KOBİ'ler Arası Farklılık Varyans Analizi Sonuçları.....	143
Tablo 27 - KOBİ'ler Arası Farklılık Post-Hoc Testi Sonuçları	144
Tablo 28 – Antalya'da Sektörler İtibariyle Yerel İşbirliği.....	145
Tablo 29 – Antalya'da Sektörler İtibariyle Varyans Analizi Sonuçları (Yerel)	147
Tablo 30 – Antalya'da Sektörler İtibariyle Bölgesel İşbirliği.....	148
Tablo 31 – Antalya'da Sektörler İtibariyle Varyans Analizi Sonuçları (Bölgesel) .	149

Tablo 32 – Isparta’da Sektörler İtibariyle Yerel İşbirliği	150
Tablo 33 – Isparta’da Sektörler İtibariyle Varyans Analizi Sonuçları (Yerel)	152
Tablo 34 – Isparta’da Sektörler İtibariyle Bölgesel İşbirliği	153
Tablo 35 – Isparta’da Sektörler İtibariyle Varyans Analizi Sonuçları (Bölgesel) ...	155
Tablo 36 – Burdur’da Sektörler İtibariyle Yerel İşbirliği	155
Tablo 37 – Burdur’da Sektörler İtibariyle Varyans Analizi Sonuçları (Yerel).....	157
Tablo 38 – Burdur’da Sektörler İtibariyle Post-Hoc Testi Sonuçları (Yerel).....	159
Tablo 39 – Burdur’da Sektörler İtibariyle Bölgesel İşbirliği	160
Tablo 40 – Burdur’da Sektörler İtibariyle Varyans Analizi Sonuçları (Bölgesel)...	162
Tablo 41 – Burdur’da Sektörler İtibariyle Post-Hoc Testi Sonuçları (Bölgesel).....	163
Tablo 42 – Yenilikte Kullanılan İçsel Bilgi Kaynakları	165
Tablo 43 - Yenilikte Kullanılan Dışsal Bilgi Kaynakları (Yerel Düzey).....	167
Tablo 44 - Yenilikte Kullanılan Dışsal Bilgi Kaynakları (Bölgesel Düzey).....	168
Tablo 45 - Yenilikte Kullanılan Dışsal Bilgi Kaynakları (Ulusal Düzey).....	169